

Szerkesztői iroda:
Nagy-Enyeden
A KIADÓHIVATALBAN
hová
lap szellemi részét illető
közlemények küldendők

Kiadóhivatal:
Wokál János könyvkereskedése
hová
az előfizetések és hirdetések
bérmentesen küldendők.
Kéziratok nem adatnak vissza.

KÖZÉRDEK.

Vegyes tartalmu heti lap.

Megjelenik minden vasárnapon.

Előfizelési feltételek:
helyben házhoz hordva vagy
vitékre postán küldve
egész évre 4 frt.
félre . . . 2 frt.
negyedévre 1 frt.

Hirdetmények díja:
3 hasabos petit sorért, vagy
ennek helyéért 5 kr.
Bélyegdíjért külön 30 kr.

Nyilttér sora 15 kr.

Az erdélyi ref. egyházkerület közgyűlése.

Kolozsvár, 1886. június 17.

Egyházkerületünk ez évi rendes közgyűlése folyó június hó 17-én nyílt meg Kolozsvárt. Ezen közgyűlés képén első tekintetre meglátszott, hogy most nem püspök-választásra jött össze, mint most egy esztendeje. A tagok nem jelentek meg oly számban, mint az előző alkalommal, hanem hiányzott, mely tavaly a püspök és közfőjegyző választás alkalmából a keblekben oly magas hullámokat vert volt. De azért a törvényhozó testület tagjai közül sokan jelentek meg a közgyűlésen ez alkalommal is s élénk érdeklődéssel néztek a tanácskozások eleibe, mert tudták, hogy egyházkerületünk beleletére vonatkozólag pár igen nagytisztasági tárgy vár elintézésre.

A gyűlés délelőtt fél 11 órakor vette kezdetét a ref. főiskola auditoriumában. Szász Domokos püspök mondott alkalomszerű buzgó imát, melynek elhangzása után báró Kemény Gábor legidősebb egyházkerületi főgondnok ó nagy-méltósága nyitotta meg a közgyűlést, átgondolt szép beszédében élénk jelezvén, hogy most az általános haladás eme korszakában az egyházaknak is meg kell érteniük a kor lelkének intő szavát, s habár egyházunk hitbiztatás mint megingathatlan igazságok rendületlenül állanak fenn a háborgó, változó világban, vita tárgyat sem képezik, de annál több átalakítandó megújítandó van az egyház-adminisztratív belsejében. Jelezi továbbá, hogy örvendős mozgalom, fejlődés észlelhető egyházi közéletünkben több irányban és többfelé. Egyházaink az elhagyatottság állapotából kezdenek kiemelkedni, a vallásos buzgóság ébred, az iskolákban a valódi tudomány világossága erősül stb.

Közgyűlés ezen szép megnyitó beszéd elhangzása után az elnöklő főgondnokot megjelente s Szász Domokos püspök indítványa folytán kimondatott, hogy az elnöklő beszéd egész terjedelmében vezették be a jegyzőkönyvbe.

Eztán a tagok számbavétele következett, mi megtörtént, az újonnan választott esperesek és jegyzők eskettek fel. Az esküt a következő újonnan választott esperesek és egyházmegyei jegyzők tették le: Kovács Elek küküllői, Somkerek Miklós székelyi, Zajzon Mihály erdővidéki és Péter Károly orbai egyházmegyei esperes; Putnoki Lajos székelyi, Révai Pál erdővidéki, Péter Antal székelyi és Nagy Domokos küküllői egyházmegyei főjegyző.

A segédjegyzők kinevezése és a különböző bizottságok megalakulása után Szász Béla igazgató tanácsos előadja, hogy a kolozsvári collegiumban magyar és német nyelv irodalmi tanszék felállítására vált szükségessé. Erre az igazgató tanács közgyűlés utólagos jóváhagyása reményében, a pályázatot ki is hirdette. Az igazgató tanács ezen eljárására vonatkozólag közgyűlés jóváhagyását kéri. A jóváhagyás egyhangulag megadatik. A tárgysorozat az igazgató tanács ajánlata szerint megállítván, annak értelmében Szász Domokos püspök olvassa fel terjedelmes és nagy gondalal összeállított évi jelentését. Ezen évi jelentés felolvasását, habár egy óra időt vett is igénybe, közgyűlés azt eleitől végig nagy figyelemmel hallgatta s a püspököt a felolvasás folyamata alatt is nem egyszer, annak bevégeztével azonban általános és élénk megjelente. Sajnáljuk, hogy lapunk szűk tere nem engedte meg, miként ezen jelentés bő kivonatát adhatnánk. Jelezve van ebben, miként államunk kormányja hajlandó egyházkerületünk rendelkezése alá az eddiginél nagyobb összegre menő évi segélyt bocsátani; hogy az egyes egyházközségek és lelkészek segélyezésére a múlt évben 18,875 frt segély osztott ki; hogy több helyen új templomok és iskolák épülnek. Összeesketett ref. egyházkerületünkben a múlt polgári év folytán 3,352 pár született 13,884, meghalt 9,876 egyén. Adományok czimén közel 70,000 frt folyt be stb. A jelentés a püspök három indítványával zárult.

Közgyűlés elnöklő egyházkerületi főgondnok indítványára püspöknek fáradhatlan működése elismerése jelül jegyzőkönyvi köszönetet szavazott. Következett az állandó igazgató tanács évi jelentése. A jelentés előadja, hogy egyházaink fejlődésére zsiobasztólag hat gyülekezeteinknek s tagjainak szegénysége, a papi és tanítói fizetések csekély volta. Közel 200 papi állomásunk van olyan, — mondja a jelentés — melyekben a lelkész évi fizetése a 400 frtot nem éri el. Erősen van abban hangsúlyozva a csekély népességgel bíró szegény egyházak társításának szükségessége, melynek következtében a lelkészek az eddiginél valamivel jobb javadalmazáshoz jutnának s így a megélhetés nyomasztó gondjaitól és küzdelmeitől menekülbe, több időt fordíthatnának és nagyobb buzgóságot fejthetnének ki a gondjaikra bízott egyházközségek szellemi és anyagi ügyeinek szolgálatára.

Kiemeli a jelentés, hogy az országos közalap szegény egyházközségeink és lelkészeink segélyezésében ál-

dos tevékenységet fejt ki. A múlt évben egyházkerületünkben 18,875 frtra menő összeget osztott szét segélyezésül, melyből 12,650 frtot egyes egyházközségeink 5,925 frtot pedig nyomorral küzdő papjaink nyertek.

Következett Parádi Kálmán tanügyi előadónak nagy szakavatottsággal és gyakorlott tollal szerkesztett jelentése, melynek egy tételének felszólamlásra nyújtott alkalmát. Ugyanis Parádi jelentésében ezt mondja: „Iskoláink örvendős haladása felett a tankerületi főgondnok megelégedését fejezte ki.” Ezen kifejezést Váro Ferenc nagyenyedi tanár a prot. egyházi autonómia szempontjából kifogásolja s kéri közgyűlést, hogy a jelentést ne vegye tudomásul. Várót támogatja ugyanazon szempontból dr. Kovács Ödön közgyűlés azonban br. Bánffy Dezső egyházkerületi főgondnok felszólalása és Parádi Kálmán felvilágosító nyilatkozatára a tanügyi jelentést változatlanul tudomásul veszi s előadónak szakavatott, buzgó munkálkodásáért elismerését fejezi ki.

A tanácskozás délután fél 2 órakor ért véget.

(Folytatása következik)

Köztemető.

Az 1876. évi közegészségi törvény 116. szakasza így szól: „Minden község köteles egy, a helyi népességi és egészségügyi igényeknek megfelelő, kellőleg berendezett községi temetőhelyet fenntartani. E kötelesség alól csak az esetben engedtetik kivétel, ha a községben egy vagy több felekezeti oly temető létezik, melyekben a temetkezés szabadsága biztosítva van.”

A köztemetőnek törvényileg is kifejezett szükségességét több indokkal lehet támogatni. — Nagyenyed város képviselője főleg közegészségügyi, rendészeti és szépi indokokból már a tagosítás megkezdésekor (1874.) odanyilatkozott, hogy az „Ébháton”, e szép fekvésű fensíkon, több holdra menő földet kell a város részére fenntartani, melyet annak idejében köztemetőnek lehetne felhasználni. Azóta évről-évre szünyegre kerül a köztemető kérdése, hol a ref. egyház temetkezési helyhiánya, hol az említett indokok által sürgetve. Átiratok, bizottsági kiküldések egymást váltották fel, mindamellett az eszmé még sem tudott idáig a többség tetszését megnyerő határozott alakot öltetni.

TÁRCZA.

Oh édes szerelem!

Oh édes szerelem,
Te a rideg földnek
Legbájosabb lánya!
Tűnj fel élttem égén —
Borus napjaimnak
Te szép szívárványa . . .

Mint a fagyos földet
A mosolygó napfény
Hívja életére:
Szállj te is bánattól
Zaklatott szívemnek
Sötét rejtekére . . .

Szakítsd el a multtól,
Mely annyi elrabolt
Remény temetője.
Vidd a bús jelent is . . .
A feledés legyén
Örök szemfedője . . .

De hozd el a jövőt,
Hol e szegény szívét
Mindenki megérti,
Hol a szent hazáért,
Családi tűzhelyért
Tessz, munkál a férfi . . .

S szívemhez nőtt felek
Áldó mosolyában
Özölomat fölfelem . . .

Borus napjaimnak
Te lész szívárványa
Oh édes szerelem!

Zandirhám.

A juhász románcza.

Szomorán szól a furulya,
Szegény Bandi juhász fújja;
Ki ügyné most a nyáját?
Nagyobb ennél gondja, búja.

„Miért e bú? . . . félre bánat!
Hivatlanul jöttél hozzám.
Egy más nótát, egy vidítőt,
Azt a szépet kis furulyám.

Azt a szépet, azt a vigat,
Pünköszt naptól mind ez járja . . .
— De hiába, ugy mint máskor
Nem örvend a furulyája.

„De amott a Pista juhász
Csak e nótát fújja egyre,
A mióta én busulok,
Hogy megjött a rózsás kedve!”

Gondolkozik szegény Bandi,
Ezt a nótát elfeledte . . .
És e közben, a kit úgy várt,
Megjön s így szól szép kedvese:

„Nem ügyeltél barányomra,
Lásd kedvesem, nincs a nyájban . . .
Ily gyönyörű kis barányom
Tudom, nem lesz mostanában.

Siess, siess, hagyd a nyáját,
Én ráérek, megtértem.

Keresd föl szép barányomat,
Ha igazán szeretsz engem.

A zöld erdő felé indulj,
Bégetését arra hallám, —
Szegény barány, vadállatok
Eddig szét is tépték talán!”

S a juhász megy, szalad gyorsan,
Kezében a furulyája;
Azt a barányt ha megkapná,
Nem volna más kívánsága.
Patak, dombok elmaradnak,
Er más falu határára, —
Tovább keres, ismét más ér,
De a barányt nem találja.

„Ne is keresd szegény Bandi,
Állj meg e zöld erdő alján,
Azt a barányt nem kapod meg
Soha, soha, soha talán . . .

Vedd elő a furulyádat,
Fújd el a legbúsabb nótát . . .
Az, a kit te úgy szerettél,
Megesalt téged, hűtlen hozzád.”

Sir, zokog most a furulya,
— Sziv hasadna meg hangjára; —
Eihal a dal . . . alkony borul
Szegény Bandi arcjára . . .

De a vig még mindig hangzik,
Elhallzik jó messze, messze,
Az a Pista juhász fújja,
Annak olyan nagy a kedve.
Most még százszor vigában szól,
Mint eddig kis furulyája, —
Pünköszt napja óta vágyott
Bandi juhász babájára.

Jánosy Zoltán,

ASSICURAZIONE GENERALI ISSA: ÉVT MÉRLEGE
KIVADÁS.
és biztosítási
NCZ,
Enyeden.

A két reformált egyház közös temetője öt holdnál nagyobb s minthogy tele van, igen régi lehet. Ezen temetőnek némely részei meredek oldalai miatt használhatatlanok, a felső része uthiány miatt nehezen hozzáférhető. — Alsó fele lakházaktól lévén körülvéve, a gyermekek félnék lelkületére kellemetlen hatást gyakorolhat s a felnőttek kedélyére is nyomasztó lehet közellétének tudata. Kerítése rossz, kocsiutai nem járhatók. A temető alatt nem messze kutak vannak.

A róm. kath. sirkert közel két hold területű, nem telt, kerítése jókarban levő, fekvése alkalmas.

A görög egyesültek templom körüli temetője 1037 □-öl területű, a közegészségügyi törvény 121. §-ának határozatai következtében megszünt. Az újabb használatba vett herlosi temető kerületlen, nehezen törhető palatálajon, meredek oldalon fekszik. Ugyanítt van elhelyezve az izraeliták és fejezettek temetője, hasonló viszonyok közt.

A mi a divó temetési rendet illeti, az mindenütt hiányosnak mondható. Sehol térképezve a temető nincs, annál kevésbbé följegyezve az egyes sírhelyek jogos tulajdonosa. — Síremlékek hiányában a temető-őr és sírázó, szomszéd lakosok jelölik meg a család temetkezési helyét s az emlékezet gyarlóságánál fogva gyakran megtörténhetik, hogy valakit más sírjába temetnek, vagy a sír felbontása után a tévedés felismertétvén, új meg új sírok bontatnak meg, míg az igazi megtalálják. — A herlosi temetőnek öre sincsen.

Új családok sírhelyét, hol van, az őr, hol nincs a rokonok tetszése jelöli ki.

A temetők tervszerinti díszítésére a temetőtulajdonos egyházak részéről semmi sem történik, sem utak gondozása, sem ültetvények létrehozása, sem a síremlékek felállításának esztétikai szempontból ellenőrzése. Az egyes sírok ékessége a családi kegyelet műve, de az egész temetőből az összhang hiányzik. A szellemek birodalma rendező szellemre vár. És a kegyelet gyakran megtörténik az emlékeken tapasztalt kegyetlenségek fölött.

Halottas ház egyik temetőben sincsen. Tehát a ragályos kórban elhaltak az élőkkel egy földel alatt, néha egy szobában tartatnak a temetési óra elérékéig. A talált hullák a tömlőz pinczejében helyeztetnek el a temetőig. A tömlőz udvarán vagy magánlakásokban ejtetnek meg a törvényszéki és rendőri boncolatok, nem kis borzalmára a szomszédoknak és rokonoknak. Ily jelenetek tompítólag hatnak a finomabb érzésekre.

Budapestben a kerepesi-úti köztemetőben a kerítés mellett elhelyezték a sírboltok, ezek mellett kocsit, azon belül a közönséges sírok, melyek csak 30 évre adatnak el. Egy sírhelyre csak egy személy temethető a sírbontás megállítására céljából, kivételképpen azonban 10 éven alóli gyermekeknek a szülő sírjába temetése megengedtetik. — A temetőben csak thujá- és rózsabokor s virágtenyésztés engedtetik meg s ily ültetvények öntözése, gyepezése, gondozása szabott árért történik.

A felnőttek sírjának hossza és mélysége 189 cm., szélessége 94 cm., sírköz 63 cm. A gyermek sír hossza és mélysége 126 cm., szélessége félennyi, sírköz 32 cm. E köztemető fenntartása 30 ezer forintba kerül és 45 frt bruttó bevételt hoz.

Ha a köztemetőnek vannak előnyei, ha azt részint a törvény rendelete, részint a reformátusok helyhiánya miatt közelebbi valósitánunk kellene, kérdés, hogy mi módon és hol volna az a céljának megfelelőleg módosítható?

Feltéve, hogy a budapesti sírmeleketek használnók alkotandó köztemetőnkben; feltéve, hogy annyira óvakodnánk a sírbontástól, hogy minden halottat, gyermeket és felnőttét egyaránt külön sírba temetnénk, — és tudva azt, hogy városunk lakossága 5379-et tesz, továbbá, hogy 80 évi tapasztalati átlag szerint évenként 1000 lakásra 31 halálzás esik; továbbá, hogy a halottak 50%-a tíz éven alóli gyermek: könnyen kiszámíthatjuk, hogy egy hektár föld hány évig lenne elég temetőnek. T. i. 28 évig, s ha az utakra is leszámítunk 10%-ot, 25 évig.

Egy hektár valamivel több két kat. magyar holdnál. Tehát köztemetőnk területe 25 évre berendezve — meddig egy kerítés tarthat — két holdat venne igénybe.

Hol állítsunk temetőt? Ha a temetőügy eddigi fejlődését szemmel tartjuk, látjuk, hogy a városnak patakon inneni részében már a multakban létezett egy református is egy templomkörüli gör. kath. temető, a patakon túli részben pedig a róm. kath. és izraelita temető. A történeti fejlődést követnők, ha a patakon innen és túl állítanánk egy-egy köztemetőt, pl. a sétátér végén és az Ebhátón egy-egy hold területtel. — A város két választókerületre, négy járványterületre szokott felosztatni, két-két járványkerületnek megfelelően egy-egy temető.

E felosztás előnye, hogy járvány idejében az illető városrészekből könnyebben volnának a halottak temetőbe szállíthatók s nem kellene minden második halottat a piacon és a város nagyobb részén végig vinni, mely eset beállana, ha csak egy köztemetőt állítunk s fennforog jelenleg daczára három felekezeti temetőnknek.

A patakon inneni kerület nagyságának és vagyonságának megfelelőleg a sétátéri temető nagyobb díszszel volna felszerelhető. A térdijak és a költségek megfelelőleg.

Feltéve, hogy a város 167 halottjának fele temetkeznek ide s a térdijak egy gyermek sírja 2 frt 50 krt, egy nagy sírja 5 frtöt tennének, s a vagyonságos osztály fizetne minden térdiját, ezen temető évi bruttó bevétele 40 nagy és ugyanannyi gyermek sír után 300 frt volna, a miből 100 frtöt a fenntartási költségekre számítva, 200 frt, tíz százalék kamatja volna 2000 frtos berendezésnek.

Az ebhái köztemetőben egy és két forintos térdijak felelnének meg azon városrész vagyoni viszonyainak. — Feltéve, hogy csak 50-en fizetnének térdiját, 25 gyermek és ugyanannyi nagy sír 75 frtöt hozna be, miből 25 forintot fenntartási költségre számítva, 50 frt tiszta jövedelem 500 frtos berendezésnek hozná meg kamatait és törlesztését. És e mellett 37 ingyenes sírhely volna évenként kiosztható.

A köztemető hasznos és szükséges volta mellett a közegészségügyi, rendészeti és szépségügyi indokokon kívül egy fontos valláskegyeleti indok hozható fel. Ugyanis különböző felekezeti házastársakra nézve egész életükön át bántó gondolat, hogy a végső nyugalmat a vallásos érzés megsértése nélkül egymás mellett pihenniök nem szabad a jelenleg divó felekezeti rendeni temetkezés mellett. De választásuk csak a kegyelet vagy vallásos érzés megfogadása közt lehet.

Az sem tévesztható szemelő, hogy egy megye székhelyének a közegészségügyi törvény végrehajtásában is jó példával kell előljárnia.

Dr. W.

A bajor király öngyilkossága.

II. Lajos bajor király pünköst első napján esteli 7 órakor a bergi várkastély parkjában tett sétája alkalmával a stahrenbergi tóba ölte magát s ugyanez alkalommal test-orvosa Gudden is a vízbe fullt. A körülmények, különösen a helyszíni szemle, arra engednek következtetni, hogy a király örültségi rohamban öngyilkosságra szánva magát, a tónak előre kiszemelt pontján a vízbe vetette magát; egyetlen kísérője, Gudden orvos megmentésére utána sietett, de az óriási erejű király kifejtett küzdelem után a 66 éves orvost a víz alá nyomta s addig tartotta víz alatt, míg megfullt, ekkor néhány öre bennebb hatolt s magát is a vízbe ölte. — E rémes jelenetnek tanuja nem volt, s így soha sem fog kiderülni, hogy az miként folyt le, annyi tény, hogy a király hosszas kimaradása miatt nyugtalanító személyzet hosszas kutatás után éjfél tájt a királyt s orvosát megfullva találta a tó közepén.

A megejtett boncolat nagymérvű elváltozásokat derített ki a király koponyáján és agyvelőjén, melyek kétségtelenné teszik, hogy a király már rég óta elme-zavarban szenvedett. Egy koronás főnek ily tagikus sorsa minden emberileg érző kedélyre megrendítő hatással volt s világszerte a legnagyobb részvételt keltett egy király személyes tulajdonainál, mint a tett elcíményeinél fogva, melyekből lapunk szük teréhez képest vázlatosan a következőket közöljük.

A még csak most 41 éves. athleta termetű király kora ifjúsága óta különczködő természetű volt, a külvilágtól elzárkózott: a kormányzás gondjaitól gyönyörű fekvésű s a festészet remekeivel pazar fényvel berendezett kastélyaiba menekült, hol olykor zeneszerzők, festészek, költők s színészekkel érintkezett, legtöbnyire azonban saját phantasticus eszmévilágában bizarr kedvteléseinek élt.

Pazar költségeivel majdnem a bukás szélére jutott s uralkodói kötelességeit is merőben elhanyagolván, a család s az ország kormánya lemondásra akarta bírni. De a szerencsétlen király hű emberei által a történetdőléről értesítvén, önvédelemre gondolt, mindenik miniszterének halálos ítéletet küldött s a közelebbi helyőrséget hohenschwangau kastélyába rendelte személyének védelmére. A küldöttséget, mely őt a lemondásra volt bírandó, néhány hű testőreivel elfogatta s rendeletül adta ki, hogy éhhalállal kell azt elpusztítani. Még a környékbeli lakosság is méltatlannak találta a királyi való elbánást s zajongani kezdett. — Mindez azonban mítsem használt, szépszerivel sikerült lecsendesíteni s a bergi kastélyba elszállítani, melyet az orvosok egészen úgy rendeztek be, mint örültek számára szokás. Két napig volt e kastélyban a király s ezidő alatt oly nyugodtan viselte magát, hogy felügyelőit teljesen megnyugtatta, kik a király színeli nyugalma által félrevezette, belenyugodtak, hogy egyedül Gudden orvos kísérétében sétát tehessen a parkban.

Egy berlini lap így ír a király elméleti állapotáról: A király rég szenvedett kedélybajban. Már akkor, midőn szívének választottja által megcsalottat, elborult a felség kedélye. Egyik bizalmas embere előtt, ki sok évek óta mellette volt, gyakran nyilatkozott a király keserű szemrehányással az emberek „hamisságáról, csalfaságáról, megbízhatatlanságáról.“ Bizalmatlansága az emberek iránt évről-évre nőtt. Az eléje rakott hírlapokat félretolta s csak akkor olvasott hírlapi közleményt, ha környezői azt mondták, hogy az illető cikket nem igaz.

München városának ultramontán törvényhatósági bizottsága egy ízben megsértette a királyt, mikor megtagadta a király által kidolgozott építési tervek jóváhagyását. — A müncheni spiesbürgerek tolkodása, mely mindig igen nyomasztólag hatott rá, nagyon elkészerítette a

mélyen érző uralkodót, ki hogy az emberek kivánsiságától megmeneküljön, nem szerette magát nyilvánosan mutatni.

A város polgárai részéről megközelíthetetlen volt, de a falusiakat igen szerette. Azt, hogy éjjel szerette a nappali teendőket végezni, azt, hogy nagyon kedvelte a holdvilágos éjjeket, hogy éjjel után misét szokott hallgatni, hogy este reggelizett és napköltekor ebédelt, azt, hogy nagyon szerette a magányos színházi előadásokat, hogy a színészeknek megtöltötte a királyi páholy felé nézni, hogy nagyon ragaszkodott XIV. Lajos korának művészetéhez: mindezt inkább csak hóbortnak lehet tartani, anélkül, hogy a királyt elmebetegséggel vádolhatták volna.

A király még a legutóbbi időig szorgalmasan olvasta a francia regényeket és a német szindarabokat. Maga szokta felírni azon könyvek címzeit, a melyeket el akart olvasni. Ez a körülmény igen érdekes, mert teljesen örült emberek nem szoktak irodalmi pasztioknak hódolni. De a király hóbortjai igen furcsáká váltak. Neuschwansteinban házat akart építtetni s ide akarta az engedetlen szolgákat száműzni. Gyakran megtörtént, hogy szolgákat küldött ki a kegyvesztett udvari hivatalnokokra szabott, büntetések végrehajtása végett. A szolgák azonban az ilyen parancsot, tekintettel a nagy felelősségre, melylyel azok egybe voltak kötve, rendszeren nem teljesítették.

Az új királyi kastélyok építése azért került oly sokba, mert a király a költséges berendezéseket minduntalan eldobatta s újakkal cserélte fel. Senkinek sem volt szabad kocsin közeledni a királyi kastély felé, az ut szélén álló királyi lakajok minden utast visszautasítottak. Rendszeren azt szokták az utasoknak mondani, hogy a király alszik s nyugalomát nem szabad megzavarni.

Minisztereivel és titkáraival a király tudvalegőleg nem érintkezett személyesen. A titkárnak a parancsot spanyol fal mögül kellett meghallgatnia. Még a kir. kastélyok építészeti hivatalának főnöke sem érintkezett közvetlenül a királylyal. Az építész elfogadta ugyan, de szavait nem közvetlenül hozza, hanem a mellette álló futarhoz vagy lovászhoz intézte, ki a király szavait ismételte. Az előbbi években szivesen társalgott köitőkkel és színészekkel s ilyenkor gyakran mondta, hogy a király másképp szeret, másképp van teremtve, mint más közönséges ember. A színésznőkben, kik felolvastak neki, csak a müncheni művészeknél, festőknel és szobrászoknál csak oly feltétellel tett megrendeléseket, hogy senkinek se mutassák meg a számára készülő mű vázlatát. — Egy német költő, ki rendeletet kapott, hogy olvassa fel a király előtt egyik költeményét, kegyvesztetté lett, mert felolvasása közben rosszul lett és bevalotta, hogy éhes.

Hogy a király üldözési mániában szenvedett, bizonyítják az általa elrendelt biztonsági intézkedések. Ha kikocsizott, mindig rendőrök mentek utána.

A szerencsétlen király utóda a trónon, Ottó király, szintén örült s már több év óta a világtól elkülönítve szigoru őrizet alatt tartatik. Helyette a kormányzást rokona Luitpold herceg viszi.

A nagyenyedi önkéntes tüzoltó egyesület pünkösti majálisa.

Két heti türelmetlen várakozás után végre az égesz csatornai hosszán tartó működésüket, habár rövid időre, de beszüntették s így az é h 6-ára, a helybeli derék tüzoltó testület által kitűzött táncvizigalom 14-én — kellemes emléket hagyva maga után — megtartható lett.

Délután 4 órakor, miután a testület zenekara három darabot jó összhangban — az új városzház előtti téren — eljátszott, a díszbe öltözött tagok, a zenekar induló hangjai mellett, szép rendben a sétátérre vonultak, hogy a közönség fogadására az előkészületeket megtegyék.

A gyönyörű sétány, mely máskor oly elhagyatott volt, most: lámpionokkal, lámpákkal és lógókkal feldíszítve, nemcsak törzsvendégeit, hanem még azokat is, kik más alkalommal őt megvetették, örömmel fogadta és ígért nekik a magyar-utca poros és rozsz levegője helyett jó és friss levegőt, szép utakat és tereket, melyeket az alkalommal zsufolásig töltöttek meg.

A legszebb képet a tánczler nyújtotta, melynek szomszédságában a léggömbök ügyes kezek által utnak indítva, mind egymásra röpitettek föl egy-egy sohajt; a tüzoltók pedig a zene hangjai mellett, a szívekben a tüzet nem hogy lokalizálták volna, hanem inkább szították, megmutatván azt, hogy ők nemcsak oltani, hanem hol lehet és szabad, a tüzet élesíteni is tudják.

Az első négyest 118-, a másodikat már két négyesgü lényben 144 pár járta; a körtánczokra nézve a tánczler ez alkalommal oly kicsiny volt, hogy egy néhány pár a sétány egyik utján lejtett.

11 óra felé a társaság mintegy 40 tagja, miután az ég borulni kezdett, a megkezdett tánczot a „Vágó“-féle kerti kioszkban folytatta reggeli 3¼ óráig.

Jelen voltak a nők közül: Vajna Károlyné, Bodola Zsigmondné, Folyóvich Sándorné, öz. dr. Donogány Jakabné, Tóth Miklósné, dr. Boecz Józsefné, Thelman Ferenczné, Dances Samuné, Dillingen Ferenczné (Berlinből), Wokál Jánosné, Kerekes Mihályné, Konez Gyuláné (Dévén), Sikorszki Tivadarné, Rapaios Romeoné, Dances Mó-

zesné, Straub János, Irma, Varró Róza, Földi Tilda, Balog Vilma, Tinka, Pattantyus, Végül meg k... San u. Dances Móze minden tekintetben talában fázadoztak; tánczvizigalmat min...

Ny

önkéntes tüzoltó egyesület majálisa alkalmából.

Bevétel előirányzatokból 36 frt, 53 kr. Tiszta bevétel...

Felülírtak: Domokos, Károly, Málnási Károly, 2 frt 50 kr. t. Takács, 50 kr. t. Kovács, 50 kr. t. Jakab, 50 kr. t. Werner, 50 kr. t. Fánta, József, 50 kr. t. József, 50 kr. t. Máttyás, 50 kr. t. Tóth, Miklós, 50 kr. t. Müller, Mihály, 50 kr. t. Györfly, Péter, 50 kr. t. Reich, Mihály, 50 kr. t. Czirner, József, 50 kr. t. Zeiler, Eduard, 50 kr. t. Rapaios, Romeo, 50 kr. t. Eröss, István, 50 kr. t. Miksa, Miklós, 50 kr. t. Sebesi, Zsigmond, 50 kr. t.

A mult évben alkalmából felülírtak: Ungerpek Miklós, Aron, 1 frt, Miksa, Miklós, 1 frt.

A t. felülírtak: mányakért hálás Nagy-Ernyed

Utolsó szavak: reg, hogy a szegényeszt merénylő szegényeszt, hogy barátságot kötött s ezáltal — noh... Minden tov... resésére. Hamar... álltam meg, a... közeledett; bámi... rész, kihívó... megállott; merev... ösztönszerűen ki... dásomat, vadáll... talán a következő... terület volna el... meg nem gátolj... volt. Lipót még... akkor erszté le... ségbeesett sikolt...

— Megö... nem fog menek... S még ak... rohanjon. A m... szemekkel, egy... hogy vajjon ne... telen hátrállept... tomat. Ö erre o... szavakkal kéré... a nőkre; intézz... tudni fogja köte... dugta kardját;... fogva akar a k... nyal ott maradt... utánna. Azok m...

— De h... asszony? — ké... és Mathild Hol... hallatára elájult.

zesné, Straub Jánosné stb., a kisasszonyok közül: Boez Irma, Varró Róza, Folyovich Jenni (Koloszvárról), Sikorszi Tilda, Balog Vilma, (Czelnáról), Steibel Emilia, Straub Tinka, Pattantus nővérek stb.

Végül meg kell emlékeznem Vajna Károly, Inceze Samu, Dancs Mózes és Málnási Domokos urakról, kik minden tekintetben kitűnően sikerült mulatságot létrehozatalában fáradoztak; adja az égnek Ura, hogy ehhez hasonló táncszünetek minél többször rendezhessenek.

Egy a jelenvoltak közül.

Nyilvános számadás

Önkéntes tüzoltó egyletünknek folyó hó 15-én tartott májálisa alkalmából.

Bevétel elárúsított jegyekből 184 frt 50 kr, felülírtakból 36 frt, összesen 220 frt 50 kr. Kiadás 89 frt 53 kr. Tiszta bevétel 130 frt 97 kr.

Felülírtak: t. Papp Péter ur 50 kr. t. Drágomán Domokos ur 1 forint. tek. Vajna Károly ur 2 frt. tek. Málnási Károly ur 50 kr. Egy magyarutcai lakos 2 frt 50 kr. t. Takács Béla ur 50 kr. t. Inceze István ur 50 kr. tek. Kovács Gyula ur 1 frt. nagys. Csató János ur 50 kr. t. Jakab Károly ur 1 frt. N. N. főhadnagy ur 50 kr. t. Werner Ödön ur 50 kr. t. Benzeli József ur 50 kr. t. Fánta József ur 1 frt. t. Tökés Imre ur 50 kr. t. Kovács József ur 50 kr. tek. Petykó Géza ur 50 kr. t. Papp Gyula ur 50 kr. tek. Hinléder Guidó ur 50 kr. t. Cserveni Mátyás ur 1 frt. t. ifj. Kún József ur 50 kr. tek. Tóth Miklós ur 50 kr. nagys. Adler Sándor ur 50 kr. tek. Müller Mihály ur 1 frt 50 kr. tek. Mórággy István ur 1 frt 50 kr. t. Munkácsi Zsigmond ur 50 kr. nagys. Györfly Pető ur 50 kr. tek. Horváth József ur 50 kr. t. Reich Mihály ur 30 kr. tek. Folyovich Sándor ur 1 frt. t. Czirner J. József ur 50 kr. tek. Benedek Gábor ur 1 frt. t. Czeiler Eduard ur 1 frt. N. N. 20 kr. nagys. Pogány János ur 50 kr. t. Papp Péterné asszony 50 kr. tek. Rapaias Romeo ur 1 frt. t. Szabó Samu ur 50 kr. tek. Erőss István ur 1 frt. t. Korbuly Balint ur 2 frt. nagys. Miksa Miklós ur 1 frt 50 kr. tek. Fejérdi József ur 1 frt. tek. Sebesi Zsigmond ur 1 frt. tek. Adler N. ur 1 forint.

A múlt évben kitűzött, de meg nem tartott májális alkalmából felülírtak volt a jegyeladással megbízott t. Ungerpek Miklós ur kereskedésében: nagytiszt. Boér Aron ur 1 frt, tek. Fosztó Ferencz ur 50 krt, nagys. Miksa Miklós ur 1 frt 50 krt.

A t. felülírtaknak tüzoltó egyletünk javára tett adományaiért hálás köszönetét nyilváníja

Nagy-Enyeden, 1886. június 17-én tartott gyűléséből a parancsnokság.

CSARNOK.

A gyöngyvirág.

(Folytatás)

Utolsó szavai zokogásba fultak. Bennem forrt a méreg, hogy a szegény gyermek szüzi szemérmének ily eszeveszett merényletet kellett kiállnia; arczomat égette a szegénypir, hogy ilyen megbízhatatlan, félőru emberrel barátságot kötöttem, őt e tisztas család körébe vezettem s ezáltal — noha akaratlanul — annak nyugalma feldúltam. Minden további gondolkodás nélkül rohaantam felkeresésére. Hamar megtaláltam; szembe jött velem. Bámulya álltam meg, a mint lassan, gondolataiba mélyedve felém közeledett; bámulyátom és haragom tetőpontra hágtott merész kihívó tekintetünk látára, mikor észrevett. Ő is megállott; mereven fenyegetőleg szegte rám szeméit, én ösztönszerűen kirántam kardomat, ő nem várta be támadásomat, vadallati dühvel rohant rám. Összezsaptunk s talán a következő pillanatban valamelyikünk halálra sebezve került volna el, ha egy hatalmas hang: „megálljanak!” meg nem gátolja a viadal tovább folytatását. Házigazdánk volt. Lipót még akkor is dühösen csapkodott felém s csak akkor ereszté le kardját, mikor a majorkisasszonyok kétségbeesett sikoltással kértek a dühös harcz abbahagyására.

— Megölöm ezt az embert! — kiáltá dühösen — nem fog menekülni kezeim közül!

S még akkor is alig tartóztá magát, hogy rám ne rohanjon. A mint ott állt örült dühében, vérben forgó szemekkel, egyszerre az a gondolat villant meg eszemben, hogy vajjon nem valóságos örülttel van-e dolgunk? Hirtelen hátraléptem s házigazdánk fülébe sugtam gondolatomat. Ő erre odalépett Lipóthoz s gyöngéd, engesztelő szavakkal kéré, hogy csillapodjék, hogy legyen tekintettel a nőkre; intézkék el ezt az ügyet máshol; F. kadet ur tudni fogja kötelességét. Nagy nehezen engedett, hüvelyébe dugta kardját; engedve az öreg ur kérésének, ki karonfogva akará a kertből a házba vezetni. Én a kisasszony-nyal ott maradtam, szánakozással vegyes haraggal tekintve utánna. Azok meg kordóleg függeszték rám szemüket.

— De hát hol vannak a házikisasszonyok és az asszony? — kérdém egyszerre visszafordulva. Az asszony és Mathild Ilonát ápolák, ki a fegyvercsattogás és zaj hallatára elájult. Rögton oda siettünk. A szegény leány

akkor már föleszmélt, de egész testében remegett annyira, hogy támogatásunk mellett is alig tudott szobájába vándorolni. Mikor felértünk, új meglepetés ért; házigazdánk magán kívül, dühösen jön felénk, észre sem véve az Ilona aggasztó állapotát, egyenesen hozzám inteti szavait:

— Na drága kadet ur, most már hiszem, hogy az ön kedves barátja nem messze áll az örültségtől, mert másképp meg nem foghatom azt a hangot és modort, a hogy előttem, az apa előtt leányomról beszélni mert; azt merete mondani, hogy ön esabitotta, elidegenítette leányomat tőle s azért akarta önt megölni! Most már értem azt a heves jelenetet, a mely önök közt a délelőtt a szobában lefolyt! Isten mentsen, hogy ilyesmit feltételezzek gyermekemről! De elég látnom, hogy önök felháborítottak, birbehozták családi életemet! Ezt valóban nem érdemeltük az után a szívből jövő vendégszeretet után, melylyel önököt fogadtuk! — folytató az elkeseredés hangján — Ön bizonyára ép oly hibás, mint a másik; hiszen mint barátját ismerenie kellett annyira, hogy ily férfiatlan viseletre is képesnek tartsa, s ha ismerte, akkor félbe kellett volna szakítani a baráti viszonyt s nem kellett volna alkalmat adni arra, hogy egy becsületes, egyszerű család nyugalma talán örökre tönkre tegye!... Fajdalom! megtörtént! Most már arra kérem önt is, hogy felejtessen el minket! legyen ez utolsó találkozásunk! — rizzel elfordult, a nélkül hogy mehetségeimet meghallgatta volna.

Körül néztem... senki sem volt mellettem. A míg az öreg ur megbántott apai szívének keserűt kiöntötte, az alatt Ilonát szobájába vitték s engem egyedül hagytak... Soha addig nem tudtam, nem éreztem, hogy mi az a kínos lelki állapot, mi az a kötségbejött helyzet. És ime most egyszerre, a mikor nem is álmodtam, lecsapott a villám ifju életem felhőitlen egébből olyan helyzetbe taszítva engemet, a melyből sehogy sem tudtam megtalálni a kivezető utat. S vajjon hibás voltam-e én? Vajjon birhat-e egy husz éves ifju anyyi emberismerettel, hogy egy pár hónap alatt kiismerjen valakit, bépilantson annak lelke mélyébe, különösen, ha még nem is volt alkalma rá?... Éreztem, hogy az apai elkeseredés igaztalanul sújtott azzal a nehéz váddal, önhibámon kívül tett felelőssé a történetekért. Lehet, hogy más, tapasztaltabb ember nem találta volna olyan kötségbejöttnek a helyzetet s a kivezető utat is könnyebben megtalálta volna: én csak vergődtem a bizonytalanság örvényében. Előttem állott felelősségem s a közvélemény sújtó ítélete, ha nem tudom tisztázni magamat ez igaztalan vád alól, melyet az őrnagy leányai is végig hallgattak, másfelől pedig óriási teherként nyomta lelkemet az a tudat, hogy ez a becsületes család élete felháborításában és jóhírverésében kockáztatásában ép oly hibásnak vagy talán hibásabbnak tart, mint Lipót. Sok minden megfordult eszemben e kínos lelki tusában. Kétes mentő horgony gyanánt tűnt fel az a gondolat: hogy hátha Lipót csakugyan hirtelen jött elmezavara... s akkor tette nem jöhet beszámítás alá s én sem érezhetem a felelősség súlyát oly dologért, a mit előre nem láthattam... De hátha nem örült s csak vak szenvedély vitte rá tettére. Nem! erre nem építhetem! ez nagyon bizonytalan feltételezés volt s családás esetén még bonyolultabbá tehetné volna a helyzetet. Végre is nem volt más mód, mint hogy az öreg urral okvetlenül találkozzam, mielőtt távozzam, hogy a lehetőség enyhítem sújtó vádját. Erős elhatározással léptem be a házba. Mindnyájan együtt voltak Ilona ágya körül, kit heves láz gyötört s önkivételében Lipót, gyöngyvirágoskrot kiáltott s mikor engem meglátott, hevesen felsikoltott:

— Ne! ne ölje meg őt!

Lelkem elszorult a szegény leány vergődésének látára. Sokáig rejtegetett, a magára fojtott szerencsétlen szerelme erős próbára tette különben is gyenge szervezetét, mélyen érző lelkét, mely ama végzetes nap borzasztó benyomása alatt megtörtött, összeroskadott. Atyja, a mint meglátott, elkeseredett hangon kiáltott rám:

— Hát ön még most is itt van?! Ime lássa! személye! ez az önök műve! ha tetszik gyönyörködjék benne!

— De az Isten szerelmére kérem bátyám, ne vádoljon engem olyan dologgal, a minek oka nem vagyok! — mondan csaknem kétségbeesett hangon. Ilona ismét felsikoltott s én nem folytathatám: a helyzet nem volt alkalmas arra, hogy az öreg urral beszélhessek. Bármilyen igaztalanul is hánt velem, tiszteltem atyai fájdalmát s szó nélkül távoztam.

Az idő már alkonyra hajlott, mikor elkeseredés, harag és bosszu vegyes érzelmeimmel az udvarból elszárguldtam.

(Vége következik.)

VEGYES HIREK.

— **Török Bertalan**, lapunk egyik szerkesztője, Budapestén e hó 15-én tartotta esküvőjét **B r e n c s á n** **J o l á n** kisasszonnyal. — Áldás kísérje e szép frigyét!

— **Értesítés**. A polgári iskola 1885—86. tanévi zárvizsgálatai június 21. és 22. é n a következő sorrendben tartatnak meg: június 21-én d. e. 8—12 óráig az előkészítő fuosztály a leányiskola helyiségében, ugyanezen időben az I. II. leányosztályok a régi városház nagytermében; d. u. 3—6 óráig az I., II. és III. fuosztályok a

leányiskola helyiségében, ugyanezen idő alatt az előkészítő leányosztály a régi városház nagytermében; június 22-én délelőtt 8—12 óráig a III. és IV. leányosztályok a régi városház nagytermében, jutalmak kiosztása, iskolai év bezárása. A vizsgálatok folytán rajz- és közimunkák közszemlére lesznek kitéve. E vizsgálatokra szülők és tanúgy iránt érdeklődők tisztelettel meghívotnak. Nagy-Enyeden, 1886. évi jun. 12. é n. **D a n c s S a m u**, igazgató.

— **Hymen**. Pünköst másodnapján tartotta esküvőjét Czörek Jenő adó-számtiszt és tartalékos honvédhadnagy Lázár Irénnel, Lázár Károly köztisztviselőben álló polgártársunknak szorgalmas, élénk kedélyű, kedves leányával, róm. kath. szertartás szerint. A férj állomáshelyére Kulára, Bácsme gyébe, utazó új párt a nászközönség zeneszó mellett kísérte az éji vonathoz.

— **A nagyenyedi ref. egyházközség 2** osztályu elemi leányiskolájának évi közvizsgája folyó június hó 27-én d. u. 3—6 óráig fog megtartatni a templomban. Felhívjuk a t. közönség figyelmét a kicsinyek ezen élvezetesnek ígérkező vizsgájára.

— **A helybeli róm. kath. elemi és leányiskolában** az 1885—86. iskolai év végén a zárvizsgálatok a következő sorrendben fognak megtartatni: június hó 25-én II., III., IV. elemi fuosztályokban; 26-án az I. elemi fu- és leányiskolában. — Az igazgatóság.

— **Az országgyűlési képviselőválasztók** névjegyzékének 1887. évre kiigazítására kiküldött bizottságok munkálatukat befejezvé, a megyei központi választmányi folyó hó 15-én vizsgálta át a betérjesztett összeirás munkálatokat és állapította meg az 1887. évi országgyűlési választók ideiglenes névjegyzékét, mely szerint a választók száma leendő a 4 megyei választókerületben: a nagyenyediben 794, a marosújváriban 569, a magyarigeniben 581, az alvincziben 776, összesen 2720. — 1886-ra össze volt írva a nagyenyedi kerületben 804, a marosújváriban 634, a magyarigeniben 508, az alvincziben 864, együtt 2858 választó, s így a magyarigeni kerület kivételével a más három kerületben, főleg a marosújvári és alvincziben jelentékeny, összesen 138 főnyi apadás mutatkozik.

— **A nagyenyedi dalkör** folyó hó 27-én délután a sétatéren pénztára javára zártkörű nyári mulatságot rendez. A szünetek közt válogatott énekdarabok előadásával fogja mulattatni a közönséget s mindennemű ellátásról gondoskodik. Melegen ajánljuk e derék egyesületet a közönség pártfogásába. Kedvezőtlen idő esetén a mulatság a következő vasárnap fog megtartatni. Fgy jegy ára 60 kr.

— **Fürdőrend-változás**. Mivel az uszodában a nők az ismételt próba alkalmával sem vették igénybe a délutáni fürdő órákat, ezenül egész délután a férfiak fognak fürödni, a nőknek csakis a délelőtti 10—12 óra közti fürdési órák tartatnak fenn. — Az uszoda hőmérséke ez esős napokban is 22—24 °C. fok volt, ugy hogy a víz rendszerint a lég hőmérsékénél melegebb, s fürdésre igen kellemes volt.

— **Májális**. A polgári olvasó egylet választmányja bizottságot küldött ki, hogy az idő felderülte esetében valamelyik közeli vasárnap a sétatéren nyári mulatságot rendezzen.

— **Az adózó közönség figyelmébe**. Nagy-Enyed város adóhivatala által kibocsátott hirdetményben felhívja a közönség azon részét, kik vadászatra használható fegyverek birtokában vannak, hogy azt folyó június hó végéig a város adóügyi osztályánál, akár csak élő szóval is, az 1883. évi XXII. t. cz. 14. §-a értelmében a törvényes következmények terhe alatt mulhatatlanul jelentsék be. A bejelentéshez szükséges nyomtatványok ugyanott díjtalanul kaphatók.

— **A hegyaljai legatusok** által június 15-én Magyarigenben rendezett „legatus junialis” eredménye ez: jegyekből begyűlt 20 frt, felülírtakból 8 frt, összesen 28 frt. Felülírtak: Albert Eleknek 5 nagysága 1 frt, N. főhadnagy 2 frt, tiszt. Weress Sándor 1 frt, Balog és Kozma gazdatiszték 1—1 frt, Csekme 40 krt, Gábos 20 krt, N. N. 50 krt, x. y. 90 krt. Összes kiadás volt 33 frt 80 kr. Pénztári maradvány 4 frt 20 kr, mely összeg a mai postával az E. M. K. E. számára az „Ellenzék” szerkesztőségéhez be is küldetett. — Ezen száraz statisztikához legyen szabad hozzá esatolnom még azon rövid megjegyzésemet, hogy a fenn jelzett „junialis” a kultur-egylet javára volt özelevoza, s hogy enyiben is sikerült, részben ennek köszönhető, mert ily rögtonzótt s az idő mostohasága által gátolt mulatság, még ha oly jótékonyezű is, miú ez vala: csak oly lelkes és hazafias közönség közreműködése által vala lehetséges, minőt a Hegyalján ismerni szerencsések valánk. — Elpirulva kell bevallanunk, hogy a rendezőség, quasi rendezőség, nem hogy megtett volna minden lehető a magasatos czél sikerére, de még azt is elfeledte, hogy az adott szó szent, s olybá vette az egész dolgot, mint egy kicsinyes gyermekjátékot. mintha bizony a világ mellett fekvő valamely idegen tartományba lettek volna elszórvá. Nem azokról szölok, kik ott voltak, azoknak eljárása felett a közönség van hivatva ítéletet mondani, hanem szölok azokról, a kiknek erkölcsi kötelességük lett volna bármi későn is megjelenni s a számukra kimutatott helyet elfoglalni; —

nevet nincs miért említek, nem is szükséges, csak annyit vagyunk bátrak a magunk és a közönség jövőre megnyugtására ohajképpen nyilvánítni, hogy erején felül senki se — „rugoldozzék!” Fiat sententia... Fiat applicatio! — Nagyenyed, 1886. június 18. Egyik.

— A tartós esőzést derült idő váltotta fel a gazdák nagy öröme, kik a mezei gazdálkodásra ez időjárástól erőszakolt munkaszünet miatt már aggódva csóválták fejüket. A mezei munka így is egymásra halmozódott s már is érezhető a munkás hiánya, mely legerékenyebben a munkabérek felszökkenésében nyilvánul. Sok a kapálatlan kukorica, itt a szénacsinálás s szőlőgyomlálás ideje is. Valóban csak tartós jó idő s annak szorgalmas felhasználása óvhat meg a károsodástól.

— A fővárosi tüntető zavargások megszűntek. A rendőrség ügyes fogással bekerítette az egész zajongó tömeget, a tisztességes elemeket azonnal szabadon bocsátotta, az alját elzárta s most a bíróság mindenik felett ítéletet mond. Etlonozozás s elzárás — úgy látszik — üdvös hatással volt a reudetlenkedőkre nézve, mert azóta a főváros nyugalma teljesen helyreállott.

— Natália szerb királyné kis fiával a fővárosban időz s örvendünk, hogy ott igen jól találja magát. Az idén Szilácson és Tatrafüreden fogja tölteni a furdőidényt s hisszük, hogy mindenütt megérdemelt előzékenységgel fog találkozni.

— II. Lajos, a szerencsétlen véget ért bajor király az utóbbi napokban elégedetlen volt minisztereivel s rendszerváltozásra határozta el magát. Kedvencéhez, udvari fodrászához, kit cabinet alakítással bizott meg, következő tartalmas királyi kéziratot intézte: „Kedves H! Megbízom önt, hogy minden végrehajtót és minisztert öljön meg.” Ilyen felhívást sem intézhetek még fodrászhoz!

— Nyilvános számadás. A folyó évi június 3-án rendezett „Killer-majális” alkalmával a következő összegek folytak be és adtak ki: Bevétel 68 drb. személyjegyből, 20 kr, 13 frt 60 kr; 204 drb. sorsjegyből, 10 kr, 20 frt 40 kr; felülfizetések és adományokból 3 frt 85 kr; a bazárból 3 frt 43 kr, összesen 41 frt 28 kr. Kiadott a bejelentési bélyegre 1 frt; zenére 8 frt; hirdetésekre 2 frt 50 kr; más apróbb kiadásokra és világitásra 8 frt 84 kr, összesen 20 frt 34 kr. Marad tiszta jövedelem 20 frt 94 kr. — E nemes ügy támogatásáért fogadják a tisztelt felülfizetők, adakozók és pártolók a rendező bizottság forró köszönetét. — Nagy-Enyeden, 1886. június 16-án Nagy Mózes, biz. titkár és pénztárnok.

— A Kis- és Nagyküüllő a folytonos esőzések miatt a mult héten annyira kiáradt, hogy a közelebbi 30 év alatt még ily nagy nem volt. Több helyt megrongálta a vasuti töltést, hogy a Kolozsvárra menő vonat 7 órai késedelemmel érkezett Nagy-Enyedre. Azóta a romlásokat kijavították s a közlekedés megint akadálytalan.

— Madách Imre „Ember tragoédiája” közelebről népies kiadásban fog megjelenni. Ára díszes kötésben 50 krajczár lesz.

— Nyilvános számadás. A szegény iskolás gyermekek javára kisorsolás végett a következő tárgyak küldtek be és soroltattak ki: N. N.-től egy díszkötésű imakönyv Szász Károlytól. Radivó Károlyné 1 drb görög biblia. Nagler Adél 1 drb vörös pohár aranyozással. Buda Edéné 1 drb pohár tejüvegéből. Balog Vilma 1 drb füles pohár, 1 drb szív. Telegdi Lila 1 drb fényes üvegserleg, fehér fúdzsia. Müller Mihályné gyermekjáték, fényes virágpohár, 2 drb gyümölcsös tányér. Veress Miklósné fényes üvegyertyatartó, fehér fúdzsia. Farkas Mária fényes üvegyertyatartó, két üvegtányér, 2 drb gyermek kötény, 1 drb kék esze, 2 drb fehér esze tányérral, házi fehér perli, báránys kendő. Nagy Józsefné fényes üvegcsukortartó. Papp Gyuláné ezetes üveg, gyufa és hamutartó, metszett pohár, kis pohár. Bákosi Bálintné broche. Miklósi Gizella szappan tojás. Eszéki Ida atlasz pénztárca. Fodor Ida esigás schatul. Szilágyi Józsefné pléh bombon doboz. Ludvig Olga gyümölcsös keszkenő kék varrással, gyümölcsös keszkenő vörös varrással, asztalkendő (karika) etazserre való terítő. Szilágyi Etelka gyümölcsös keszkenő sárga himzessel. Fejéridi Amália asztalkendő (karika) vörös szalaggal. Földvári Árpád szivar tárcza. Horváth Berta reczemunka, esigás schatul bombonnal. Ács Zefin egy táca paprika, uborka, penna töröl. Gromann Jolán fényes sötartó, kék füles pohár. Dr. Nagy Alberthné 2 drb rózsás legyező, 6 drb különböző szélű és varrásu zsebkendő, 2 kanta barackbefőtt. O. Veres Aranka 1 drb kép. Benda Jánosné 1 drb broche, egy garnitúr gomb. Lengyel Károlyné kis lilaszín bársonytárca. Czirner Józsefné rózsaszínű csukortartó, fogportartó, hamutartó (szarvasbogár), hamutartó (baba), theartartó, tekenyő, hamutartó (fahéj), gyufatartó. Török Leona 1 drb medallion, 2 drb üvegtányér, 2 drb pléhtányér, 1 drb hamutartó (rózsalevél). Biró Miklósné 2 drb kékesiku tányér, sárga pléhtányér, gyűszű, 2 drb labda, pisztoly, plajbász, sipos páleza (kék bojtjal), sipos páleza (vörös bojtjal). Adámsi Vég Istvánné virágpohár tejüvegéből, zöld esigás schatul, piczi virágpohár. Sikorszki Jánosné fényes üvegpohár, illatos párna, kék asztalkendő karika, sárga munkatálcza. Sikorszki Jakab piczi baba. Varró Gergelyné kivarrt rózsás táscza, broche (egy hatlyuval). Török Bálintné 2 drb gyermek legyező, medallion, 1 pár fényes inggomb, fekete inggomb, egy rud spanyolviasz, 2 drb irón, egy doboz toll. Erős Istvánné 2 drb fényes pohár, 1 drb piros pohár. Lostajner Emma ezüst hajító. Ungár Mihályné porcelán tintatartó, gyűszűtartó. Ungár Sámuelné rózsaszínű kávés esze, 2 drb fehér esze. Tömösvári Róza tapló kézi kosár, Macskási Linka 2 drb lámpasipka. László Kornélia egy doboz csukkerli. Korbuly Bálint egy aing nemzeti szalag. H. I. egy pakk ezukor. Vajna Károlyné egy munkakosár, gyűszűtartó, üvegtintatartó, doboz. Feller Farkasné 2 drb szép pohár. Radivó Helén pohár tálcza. Miksa Zsuzsa broche, és fülbevaló, silkrot karpereaz, kis doboz, fényes kis tálcza. Kiss Sarolta vörös gombostű párna. Pogány Györgyné sötét kék

selyenkendő, világos kék selyem zsebkendő. —y. —z. 2 doboz candirozott gyümölcs, egy doboz füge. Folyóvich Sándorné 1 drb toillette, 1 drb broche, 1 drb óratartó. Tökés Imréné 1 drb kép, 1 drb kis pohár, 1 drb kis tálcza, 6 drb késpalló. — Fogadják a tisztelt adakozók e nemes ügy érdekében tett nagybecsű adományaikért a rendező bizottság forró köszönetét. — Nagy-Enyeden, 1886. évi június 17-én. Nagy Mózes m. p. bizottsági titkár és pénztárnok.

KÖZGAZDASÁG.

A határszéli ipar pártolása.

Tisza Kálmán belügyminiszter körrendeletet bocsátott ki az összes törvényhatóságokhoz az erdélyi ipar támogatása czéljából. A körrendelet következőleg hangzik: „A román királysággal fennállott nemzetközi szerződéses viszonyunknak ez év május 31-ével történt megszűnése folytán alakult viszonyok, hazánk ama iparosaira nézve, a kik készítményeiket eddigelé majdnem kizárólag Romániában értékesítették, egyelőre igen hátrányosak lehetnek. Eneélfogva minden rendelkezésre álló eszközt fel kell használni arra, hogy a veszély lehetőleg elháríttassék és a román piacok elvesztése folytán válsággal fenyegetett iparosaink készítményei számára új fogyasztási piacok biztosíttassanak. Ezen fontos kérdéssel az illető szakminiszterium felügyelete alatt egybehívott értekezlet behatóan foglalkozik s ezen értekezlet — addig is, míg a kérdés gyökeres megoldásával elkészülne — a válság elhárítására feltétel gyanánt tüzte ki azt, hogy az állami, hatósági és egyéb hivatalok mindennemű szükségleteiket — mint különösen posztó, pokrócz, bőráru (cipő, eszima, szijgyártó áru stb.) papír, kötél, zsinog, vászon (közönséges házi és esomagoló vászon), kofesepő stb. szállítása — határvideki iparosaink segélyezése czéljából, ezen iparosoktól szerezzék be. — Az értekezlet továbbá feltételül tüzte ki azt is, hogy a csendőrség szükségleteinek beszerzésénél a határszéli iparosok első sorban figyelemben részesíttessenek, továbbá, hogy az összes törvényhatóságok felhívassanak, miszerint különösen posztó, szijgyártó, cipő stb. szükségleteiket, vagy legalább azok egy részét, válsággal fenyegetett határvideki iparosainknál rendeljék meg. Felhívom tehát a törvényhatóságot, hogy hazafini kötelességének tartsa, saját hatáskörében a legerélyesebben intézkedni és megengedett uton és módon odahatni, hogy hazánk határszéli iparosainak készítményei elsőbbségben részesüljenek és az említett értekezletnek fent esetelt inteniója a legtagabb körben megvalósíttassék.”

A válságos helyzetbe jutó erdélyrészi iparosok hathatós támogatása czéljából a földmivelés-, ipar- és kereskedelmi miniszter tárgyalásokat kezdett a magyar általános hitelbank igazgatóságával arucsarnok felállítására tárgyában, mely erdélyi cikkek megvételeivel s elárúsításával foglalkoznék. Nagyon helyes eszme, mely a hazai közönség hathatós támogatására érdemes. Általában nagyon üdvös és időszerű volna, ha napról-napra erősülő szülklátkörü elzárkózási rendszer nyomása alatt valahára kinyitnók szeméinket s mindazt, mit hazai iparosaink illendő áron s jó minőségben előállítani képesek, beföldön szereznók be. Nagyon elkelnének nálunk is azon milliók, melyek az ország zsebéből külföldre szivarognak, csupán azon léhaságunkért, hogy lenézük azt mit közelünkben is megkaphatnánk s rajongunk mindenért, a mi külföldi, ha még oly silány is. Forduljon csak nagy része közönségünknek a hazai iparcikkek felé, bizonyára eddig nem nagyon mozgékony kereskedőink is csakhamar felfogják kutatni a pártolásra érdemes hazai iparost, s ez látva hogy munkája vevőre talál, igyekezni fog, hogy az eddiginél jobbat is s a szemnek is tetszősebbet állíttson elő. Ily módon pár évtized alatt meg lesz a mire rég várunk, a miért annyit irtnak és szónokoltnak, de a mit még most is utópianak neveznek: a h a z a i i p a r .

FELELŐS SZERKESZTŐSÉG:

Dr. MAGYARI KÁROLY
SZILÁGYI FARKAS — TÜRÖK BERTALAN
Kiadó-tulajdonos **WOKÁL JÁNOS**

Szálloda-megnyitás!

Alólírott tisztelettel tudatom a helybeli, vidéki és utazó nagyérdemű közönséggel, hogy a Nagy-Enyed város tulajdonát képező

„Nemzeti Szállodát”

folyó évi április hó 24-én átvettem s azt a mai kor igényeinek megfelelőleg átalakítva berendeztem. — Vendégszobáimat új butorzattal, új ágyneművel, sodrony-matraczokkal és minden szükségesekkel csinosan felszereltem. — Konyhám jóízű magyar

Ny. Wokál János gyorsajtóján Nagy-Enyeden.

eledelekekkel, pinczém Erdély legjobb boraival és jó sörrel áll a t. ez. közönség rendelkezésére.

Jelszavam a pontos kiszolgálás, tisztaság és jutányos ár minden üzletágban!

Társaskocsim, nagy teherhordó szekerelem, kényelmes fogataim a nagyérdemű közönség rendelkezésére állanak.

Folyó évi június hó 1-től kezdve minden vasárnap társaskocsimmal közlekedést nyitok Nagy-Enyedről Marosujvárra a sós-fürdőre és vissza 80 krért személyenkint. Erre előfizetheti szombatn délutáni 6 óráig alólírottal.

Üzletem felkarolását a n. é. közönség nagybecsű hazafias párfogásába ajánlva, maradok teljes tisztelettel

Nagy-Enyeden, 1886. május 28-án

Szabó Edmund,

a „Nemzeti Szálloda” bérloje.

Hegedű-tanfolyam.

Alólírott van szerencsém a nagyérdemű közönség tudomására hozni, hogy folyó év július hó 1-én kezdődőleg a hegedűjáték megtanulására

TANFOLYAMOT

nyitok. — Tisztelettel kérem a nagyérdemű szülöket, kik gyermekeiket a tanfolyamban részesíteni ohajtják, ebbeli szándékukat folyó hó végéig velem közölni sziveskedjenek.

Becsés pártfogásukat esdve, maradok

Weinrich Frigyes,

lutheranus tanító.

Uj üzletnyitás.

Van szerencsém a nagyérdemű városi és vidéki közönséggel tudatni, hogy e téren több évi tapasztalatom folytán a **rom. kath. templom közvetlen közelében** egy egész ujonnan berendezett **vas, fűszer, festék, norinbergi és rövid-árukkal** a kor igényeinek teljesen megfelelő

ÜZLETET

nyitottam, és midőn erről tudomást venni kérem, biztosítom a legpontosabb és jutányos kiszolgáltatásról.

A n. é. közönség pártfogását kérve, ajánlom magam kiváló tisztelettel

Neumann Géza

vas- és fűszerkereskedése Nagy-Enyeden

3-3

„A Kovácsához.”

Farkas Mór

ránécs eszima és cipőáruk gyára kiesinyben és nagyban „A vadász eszímához” Budapesten, Király-uteza 44. sz. Van szerencsém n. é. bevőimnek tisztelettel tudomásukra juttatni, miszerint az eddig Kisdiófa-uteza 7. szám alatt létezett cipőáruk gyáramat és gazdagon felszerelt lábbeli raktáramat nagyban és kiesinyben Király-uteza 44. sz. alatt nyitottam meg, mely alkalommal bátorokodom előnyösen ismert

URI-, NŐI- ÉS GYERMEK-LÁBBELI

gyártmányaimat ajánlani. Készítményeim kivitel, tartósság és mint az alább közlött részletes árszabály mutatja, jutányosság által tünnek ki.

Czipőáruk hölgyeknek:

Fin. lasting ezugos topán 3.—	Regatta cipők finom lasztingból 2 20
„ zergebőrből 3 25	„ fin. zergebőrből 2 50
„ kidből . . . . . 4.—	„ lakkbőrből . . . . . 5.—
„ lakkbőrből . . . . . 4.—	„ vászon turista drapp 2 50

Czipőáruk urak részére:

Jó vicsbőrből 3 20	Kid borjúbőr fejeléssel 4 50
Mainzi borjúbőrből . . . . . 4.—	„ lakkbőrből . . . . . 5.—

Zegebőr regatta 3 50, Pinczés cipők lasztingból vagy zergebőrből 2 50, Gyermek-czipők 1 ftrtól felfelé, női komot-czipők 1 20-tól felfelé, ránécs eszímák 2 ftrtól felfelé, valamint a többi árak is a legjutányosabb ár mellett.

FARKAS MÓR

czipőáruk gyára Budapesten, Király-uteza 44. sz. Vidéki megrendelések pontosan teljesíttetnek és a nem tetőző árak készséggel visszaacseréltnak. 4-6

Szerkesztől Nagy-Enyede A KIADÓHIVAT...
Kiadóhiva Wokál János könyv...
az előfizetések és bérmentesen küll Kéziratok nem adak

Az erdélyi ref.

A második nap igen nagyfontosságú a gytlés népes és természetett elő az áll versióról szóló conversio folytán ny fölhasználására vonat

Hogy ezen na érthető legyen, szü letkezésére egy rövgató tanács kezelési sítési kötvény, mely lagos tulajdonát ké váltásából folyt be közgyűlés előleges megkérdezése nélkül képezi. ezen 1.380,5 sítési kötvényt beee névértékű 5% magtöbbltet 141.150 frt frtot tesz.

Ezen kamatjé kozólag ajánlja az 1500 forint évenké földtehermentesítés addig, míg a 100 kiegészítették, hol a 1000 frt kamatos nyugdíj-intézet és 500 frt már mosta özvegy-árvak segé kinövi magát; 10 theol. akademia ny victusra, mint egy biblia, konfirmáció melyek évenként k kisdid tanulóknak még fennmaradó k tanítói állomások k ben pedig egyház

T

Sötét

Sötét hajam Oh a tavasz Alig hajtott Sárgultan, Nem is nyi A ringó bö

Sötét hajam Gyors szárn Még tanitn Már nem t Még nincs Sirunkhoz

Sötét hajam Rövid küzd Még el se Már a hivo Még nem örök csend

A sze

E megfa Oh ily j Mikónt — Csak S a hir, Csak add